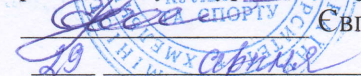

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

 Євген ПАВЛЮК
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Педагогіка

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Спеціальність – 035 Філологія

Предметна спеціальність – 035.01 Українська мова та література

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Філологія. Українська мова та література

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** ОПП.12

Мова навчання – українська

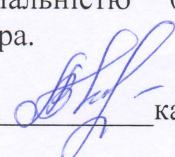
Статус дисципліни: обов'язкова (професійної підготовки)

Факультет – здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

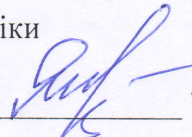
Кафедра – психології та педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт *	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	3	6	5	150	50	32		18		100				+
З	3	6	5	150	16	8		8		134				+

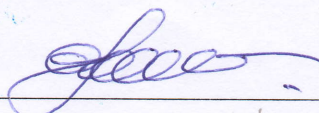
Робоча програма складена на основі Освітньо-професійної програми Філологія. Українська мова та література за спеціальністю 035 Філологія, предметною спеціальністю 035.01 Українська мова та література.

Робочу програму склала канд. пед. наук, доцент Людмила МІХЕСВА

Схвалена на засіданні кафедри психології та педагогіки

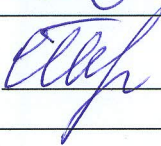
Протокол від 28 серпня 2025 р. №1 Зав. кафедри Таїсія КОМАР

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС Євген ПАВЛЮК

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, прізвище
Завідувач кафедри української філології, канд. філол. наук, доц.	Гуманітарно-педагогічний факультет		Анатолій ЯНЧИШИН
Гарант освітньо-професійної програми, канд. філол. наук, доц..	Гуманітарно-педагогічний факультет		Марія ГАВРИШ

3 Пояснювальна записка

Дисципліна «Педагогіка» є складовою обов'язкової частини дисциплін професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю 035 Філологія, предметною спеціальністю 035.01 Українська мова та література за освітньо-професійною програмою Філологія. Українська мова та література.

Пререквізити – ОПП.11 Психологія.

Постреквізити – ОПП.05 Методика навчання української мови, ОПП.06 Методика навчання літератури.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; ЗК 07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК 08. Здатність працювати в команді та автономно; ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

програмних результатів навчання: ПРН 03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти; ПРН 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства; ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо; ПРН 20. Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах; ПРН 21. Здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень; ПРН 22. Уміти розробляти та організовувати систему заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань.

Мета дисципліни. Ознайомлення студентів з історією становлення та розвитку педагогічної науки, оволодіння знаннями про закономірності навчання і виховання, формування вмінь організації педагогічного процесу, застосування методів, засобів і форм навчання та виховання, а також забезпечення ефективної взаємодії учасників освітнього процесу.

Предмет дисципліни. Закономірності становлення та розвитку педагогічної науки, процеси навчання, виховання і соціалізації особистості, особливості діяльності вчителя як організатора педагогічного процесу, а також зміст, методи, форми й засоби педагогічної взаємодії в освітньому середовищі.

Завдання дисципліни. Засвоєння здобувачами освіти основних понять, категорій і закономірностей педагогіки, розуміння історичних етапів становлення та розвитку вітчизняної й зарубіжної педагогічної науки; оволодіння знаннями про процеси навчання, виховання та соціалізації особистості; опанування методів, засобів і форм організації навчально-виховної діяльності; формування вмінь аналізувати та проектувати педагогічні процеси, оцінювати їх ефективність; набуття навичок організації взаємодії між школою та сім'єю; розвиток здатності застосовувати педагогічні підходи для вирішення професійних завдань і створення умов для всебічного розвитку особистості.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент повинен: використовувати професійну термінологію та основні поняття педагогіки; аналізувати історію становлення та розвитку зарубіжної й вітчизняної педагогічної науки; оцінювати закономірності навчання, виховання та соціалізації особистості; застосовувати методи, засоби й форми організації навчально-виховного процесу та контролю його результатів; проектувати педагогічну взаємодію між учителем, учнями та батьками; використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку й аналізу педагогічної інформації; демонструвати відповідальність, толерантність та дотримання гуманістичних і демократичних цінностей у професійній діяльності.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекцій	практ.	СРС	лекцій	практ.	СРС
Тема 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан.	2	2	7	2	2	8
Тема 2. Педагогіка Давнього світу. Історія зарубіжної педагогіки в епоху Середньовіччя, Відродження та Реформації.	2		7			10
Тема 3. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки.	4		7			10
Тема 4. Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки.	4		7			10
Тема 5. Учитель як організатор педагогічного процесу.	2	2	7	2	2	10
Тема 6. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.	2		7			8
Тема 7. Суть процесу виховання.	2	2	7	2	2	10
Тема 8. Загальні методи виховання.	2		7			10
Тема 9. Основні напрями виховання.	2	2	7			10
Тема 10. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні молоді.	2		7			8
Тема 11. Суть процесу навчання.	2	2	7	2	2	10
Тема 12. Методи і засоби навчання.	2		7			10
Тема 13. Форми організації навчання.	2	4	7			10
Тема 14. Контроль навчально-пізнавальної діяльності.	2		9			10
Разом за 6-й семестр:	32	18	100	8	8	134

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів *денної* форми здобуття освіти

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Педагогіка: становлення, сучасний стан Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет, основні категорії та джерела педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Методи науково-педагогічного дослідження. Етапи педагогічного дослідження. <i>Лит.:</i> [1] с. 9-34; [3] с. 40-50; [5] с. 9-45; [6] с. 4-22	2
2	Педагогіка Давнього світу. Історія зарубіжної педагогіки в епоху Середньовіччя, Відродження та Реформації Теорії походження виховання. Виховання у первісному суспільстві. Виховання і навчання в країнах Давнього Сходу, Греції та Римі. Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Система середньовічних шкіл.	2

	Виникнення перших університетів у Західній Європі та організація навчання. Школа і педагогічна думка в Європі в епоху Відродження та Реформації. <i>Літ.</i> : [2] с. 10-27;[4] с. 13-21	
3	Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки Педагогічна система Я.А. Коменського. Педагогічні погляди Дж. Локка. Ідея вільного виховання Ж.-Ж. Руссо. <i>Літ.</i> : [2] с. 146-166;[4] с.158-171	2
4	Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки Теорія навчання й виховання Й. Гербарта. Дидактика Ф. Дістервега. Життя та педагогічна діяльність Й.Г. Песталоцці. <i>Літ.</i> : [2] с. 170-195;[4] с. 160-194	2
5	Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки Виховання, школа і педагогічна думка в Київській Русі. Виникнення братських шкіл. Діяльність Острозької та Києво-Могилянської академій. <i>Літ.</i> : [2] с. 205-312;[4] с.195-220	2
6	Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки Педагогічна спадщина А.С. Макаренка. Життя та педагогічна діяльність В.О. Сухомлинського. <i>Літ.</i> : [2] с. 324-369;[4] с.334-368	2
7	Учитель як організатор педагогічного процесу Педагогічні вимоги до особистості вчителя. Педагогічне спілкування. Стили педагогічного спілкування. <i>Літ.</i> : [1] с. 38-42;[3] с. 92-99;[5] с.78-89; [6] с. 34-42	2
8	Розвиток, соціалізація і виховання особистості Поняття про особистість. Фактори розвитку особистості. Теорії розвитку особистості. <i>Літ.</i> : [1] с. 34-38;[3] с. 51-69;[5] с.26-59;[6] с.45-62	2
9	Суть процесу виховання Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили. Етапи виховання. Основні структурні компоненти процесу виховання. <i>Літ.</i> : [1] с. 43-54;[3] с. 27-42;[5] с.36-48	2
10	Загальні методи виховання Поняття методу та прийому виховання. Методи впливу на підсвідомість вихованця. Методи виховання через звернення до свідомості вихованців. Методи організації діяльності і поведінки вихованців. Методи стимулювання поведінки і діяльності вихованців. <i>Літ.</i> : [1] с. 57-65;[3] с. 47-56;[5] с.49-57	2
11	Основні напрями виховання Розумове виховання школярів. Завдання та зміст морального виховання. Суть, завдання і зміст трудового виховання. Система естетичного виховання в школі. Завдання і зміст фізичного виховання. <i>Літ.</i> : [1] с. 66-75;[3] с. 56-62;[5] с.57-64	2
12	Взаємодія школи та сім'ї у вихованні молоді Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми й методи роботи вчителя з батьками учнів. Взаємодія з батьками. <i>Літ.</i> : [1] с. 76-87;[3] с. 64-76;[5] с.67-79	2
13	Суть процесу навчання Сутність, етапи і структура навчання. Функції і компоненти процесу навчання. Закономірності та принципи навчання. Зміст освіти в національній школі. <i>Літ.</i> : [1] с. 88-94;[3] с. 78-94;[5] с.80-93	2

14	Методи і засоби навчання Поняття про методи навчання та їх класифікація. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів. Методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів. Методи контролю та самоконтролю у навчанні. Засоби навчання. <i>Літ.: [1] с. 95-113; [3] с. 100-132; [5] с. 98-124</i>	2
15	Форми організації навчання Поняття про організаційні форми навчання. Урок як основна форма організації навчання. Позаурочні та позашкільні форми навчання. <i>Літ.: [1] с. 124-171; [3] с. 145-185; [5] с. 150-192</i>	2
16	Контроль навчально-пізнавальної діяльності Поняття про контроль навчання. Види і методи контролю успішності учнів. Педагогічні вимоги до оцінювання знань учнів. <i>Літ.: [1] с. 171-189; [3] с. 188-275; [5] с. 192-205</i>	2
Разом:		32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

№ лекції	Теми лекцій	Кількість годин
1-6	Предмет і завдання педагогіки. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки. Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки. <i>Літ.: [1] с. 9-34; [2] с. 10-27, 146-370; [3] с. 40-50; [4] с. 13-21, 158-368; [5] с. 9-45; [6] с. 4-22</i>	2
7-8	Учитель як організатор педагогічного процесу. Розвиток, соціалізація і виховання особистості. <i>Літ.: [1] с. 91-102; [3] с. 74-86; [5] с. 81-99; [6] с. 73-82</i>	2
9-12	Сутність процесу виховання. Основні напрями і загальні методи виховання. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні молоді. <i>Літ.: [1] с. 34-87; [3] с. 27-42, 47-100; [5] с. 26-90; [6] с. 34-62</i>	2
13-16	Суть процесу навчання. Методи, засоби, форми організації навчання. <i>Літ.: [1] с. 88-113, 124-189; [3] с. 78-275; [5] с. 80-93, 98-205</i>	2
Разом:		8

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	<i>Педагогіка як наука. Педагогіка Давнього світу. Історія зарубіжної педагогіки в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації</i> <i>Література: [1] с. 9-34; [2] с. 10-27; [3] с. 40-50; [4] с. 13-21; [5] с. 9-45; [6] с. 4-22</i>	2
2	<i>Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки: Я.А. Коменський, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Й. Герbart, Ф. Дістервег, Й.Г. Песталоцці</i> <i>Література: [2] с. 146-166; [4] с. 158-171</i>	2
3	<i>Школа та педагогічна думка в Україні (перша половина XIX ст.). Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки: А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинський</i> <i>Література: [2] с. 205-312; [4] с. 195-220</i>	2

4	<i>Педагог: професійна діяльність і особистість. Формування творчої особистості</i> <i>Література:</i> [1] с. 38-42; [3] с. 92-99; [5] с. 78-89; [6] с. 34-42	2
5	<i>Структура процесу виховання. Методи та форми виховання</i> <i>Література:</i> [1] с. 43-54; [3] с. 27-42; [5] с. 36-48	2
6	<i>Зміст виховання. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні молоді</i> <i>Література:</i> [1] с. 66-75; [3] с. 56-62; [5] с. 57-64	2
7	<i>Дидактика як наука. Загальні методи навчання</i> <i>Література:</i> [1] с. 88-94; [3] с. 78-94; [5] с. 80-93	2
8	<i>Форми організації навчання. Контроль навчально-пізнавальної діяльності.</i> <i>Література:</i> [1] с. 124-251; [3] с. 145-165; [5] с. 150-192	2
9	<i>Презентація ІДЗ (педагогічний кросворд).</i>	2
Разом:		18

Перелік практичних занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	<i>Педагогіка як наука. Педагогіка Давнього світу. Історія зарубіжної педагогіки в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки: Я.А. Коменський, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Й. Гербарт, Ф. Дістервег, Й.Г. Песталоцці. Школа та педагогічна думка в Україні (перша половина XIX ст.). Становлення і розвиток вітчизняної педагогічної науки: А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський</i> <i>Література:</i> [1] с. 9-42; [2] с. 10-27, 146-370; [3] с. 51-69, 92-99; [4] с. 13-21, 158-368; [5] с. 9-69, 92-99; [6] с. 4-22, 34-42	2
2	<i>Педагог: професійна діяльність і особистість. Формування творчої особистості.</i> <i>Література:</i> [1] с. 38-42; [3] с. 92-99; [5] с. 78-89; [6] с. 34-42	2
3	<i>Структура процесу виховання. Методи та форми виховання. Зміст виховання. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні молоді.</i> <i>Література:</i> [1] с. 43-113, 124-251, 171-189; [3] с. 27-132, 145-165, 188-275; [5] с. 36-124, 150-205	2
4	<i>Дидактика як наука. Загальні методи навчання. Форми організації навчання. Контроль навчально-пізнавальної діяльності.</i> <i>Література:</i> [1] с. 171-189; [3] с. 188-275; [5] с. 192-205	2
Разом:		8

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуального завдання (педагогічний кросворд), тестування з теоретичного матеріалу тощо. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття за темою Т1.	6
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття за темою Т2.	6
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття за темою Т3.	6
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття за темою Т4. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 1-4.	6
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття за темою Т5. Ознайомлення з вимогами ІДЗ (педагогічний кросворд)	6
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття за темою Т6.	6
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття за темою Т7. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття за темою Т8. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 5-8. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття за темою Т9. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття за темою Т10. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття за темою Т11. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття за темою Т12. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 9-12. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до практичного заняття за темою Т13. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до практичного заняття за темою Т14. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до практичного заняття за темою Т15. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до практичного заняття за темою Т16. Підготовка до тестового контролю матеріалу за темами 13-16. Виконання ІДЗ (педагогічний кросворд).	6
17	Підготовка до презентації ІДЗ (педагогічний кросворд).	4
Разом:		100

5.3.1 Індивідуальне завдання для самостійної роботи студентів (складання і розв'язання педагогічних кросвордів)

Індивідуальна робота над складанням тематичних кросвордів дозволяє студентам заглибитися в зміст дисципліни, що вивчається, підвищити рівень їх професійної підготовки, більш ретельно підготуватися до самостійної творчої роботи в освітніх закладах різних типів, впевненіше орієнтуватися в досягненнях науково-технічного прогресу.

Загальні методичні рекомендації і вимоги щодо складання педагогічних кросвордів:

За змістовністю кросворд повинен охоплювати основні терміни або поняття певного розділу чи окремої теми курсу. Критерії змістовності – не менше 20 термінів і понять. Якісна оцінка повинна враховувати повноту розкриття змісту цього розділу чи теми.

Структура кросворду складається з титульної сторінки (назва кросворду), кросворду-завдання, текстового завдання, кросворду-рішення. Можливе складання чайнвордів (слова розташовуються одне за одним), японських кросвордів (зашифровані картинки з відповідної тематики курсу), ключвордів (визначення ключового слова або фрази), ребусів (необхідно відгадати слово чи фразу, які зображуються умовними малюнками або цифрами).

Кожен студент за бажанням має можливість самостійно скласти кросворд. Викладач, оцінюючи кросворд, враховує змістовність і форму представлення матеріалу.

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових і мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах, зокрема: проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивні); практичні заняття з використанням бесід, дискусій, ділових (рольових) ігор, творчих завдань, педагогічних ситуацій (ситуації з готовими варіантами розв'язання; ситуації з навмисними комунікативними помилками або помилками, які насправді мали місце в діях учителя; ситуації, що виникають природно в процесі спілкування, набуваючи виховного спрямування; ситуації, в яких необхідно змодельовувати поведінку педагогів залежно від того чи іншого стилю педагогічного спілкування тощо); самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальне домашнє завдання (педагогічний кросворд)). Використання інформаційно-комунікаційних та технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою та графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування кожного студента для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем та оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій);
- тестовий контроль для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем;
- перевірка виконаного індивідуального завдання (педагогічного кросворду), що сприяє набуттю теоретичних знань і практичних навичок.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Відвідування занять із дисципліни є обов'язковим, однак за об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни й формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, виконання практичних занять).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування, написання самостійних і контрольних робіт, підсумкового теоретичного опитування.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну і контрольну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах, які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше – у «Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ»).

9 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота				Контрольні заходи				Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Шостий семестр										Сума балів
Практичне заняття (УО) (мінімум – 4 контрольні точки)				Тестовий контроль (ТК)				ІДЗ** Кросворд	Іспит	
T*1-4	T5-8	T9-12	T13-16	T1-4	T5-8	T9-12	T13-16			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
4-6	4-6	4-6	4-6	3-5	3-5	3-5	3-5			60-100****
16-24				12-20				8-16	24-40	

Примітка: *Т – тема навчальної дисципліни; **ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання;

****За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	Разом	
Шостий семестр								Сума балів
Практичне заняття		Контрольна робота			Тестовий контроль	Іспит		
1	2	Теоретичне питання 1	Теоретичне питання 2	Практичне завдання	T1-16			
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	12-20	30-50	60-100	
6-10		12-20			12-20	30-50		

**Критерії оцінювання за видами робіт
Оцінювання на практичних заняттях**

Оцінка, що виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв’язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

<i>Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей</i>	<i>Узагальнений критерій</i>
Відмінно (високий)	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов’язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні

	запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 20 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–11	12–14	15–17	18–20
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Критерії оцінювання педагогічного кросворду

<i>Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей</i>	<i>Узагальнений критерій оцінювання</i>
Максимальний (високий) бал (відмінно)	Чітко і правильно витримана структура кросворду. Стилiстично та граматично правильно сформульовані запитання, що відповідають змісту теми чи розділу. Оформлення – охайне та естетичне, гармонійно поєднано наукову, змістову складову педагогічного кросворду з елементами творчого підходу. Дотримані терміни здачі педагогічного кросворду та вимоги до оформлення.
Потенційні позитивні бали (середній бал) (добре)	Незначні порушення у структурі кросворду. Оформлення – охайне. Присутні незначні стилістичні та граматичні огріхи у формулюванні запитань. Не зовсім доречним є зовнішнє оформлення, що не відповідає тематиці.
Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Відсутні певні компоненти у структурі кросворду. Присутні стилістичні та граматичні помилки у формулюванні запитань. Оформлення – неохайне. Дизайн не зовсім відповідає тематиці кросворду, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту.

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань: два теоретичних і одне практичне (педагогічна ситуація). Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. Загальна максимальна сума балів становить 20.

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів	12		20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Таблиця - Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно (високий)	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній)	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній)	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
Незадовільно (недостатній)	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет і завдання загальної педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Виникнення і розвиток педагогіки.
3. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Джерела педагогіки. Міжпредметні зв'язки педагогіки.
4. Етапи і методи педагогічного дослідження.
5. Теорії походження виховання.
6. Виховання у первісному суспільстві та у період його розпаду.
7. Школа і педагогічна думка у країнах Давнього Сходу.
8. Виховання і навчання у Давній Греції та Римі.
9. Особливості освітньо-виховної практики та педагогічної думки в епоху середньовіччя. Виникнення університетів.
10. Школа і педагогічна думка в епоху Відродження та Реформації.
11. Педагогічна система Я.А. Коменського.
12. Педагогічні погляди Дж. Локка. Виховання джентльмена.
13. Педагогічна діяльність та погляди Ж.-Ж. Руссо.
14. Педагогічні ідеї Й.Г. Песталоцці. Теорія елементарної освіти.
15. Педагогічна теорія Й. Гербарта.
16. Освітня діяльність і педагогічні погляди А. Дістервега.
17. Виховання, школа і педагогічна думка в Київській Русі. Найдавніші пам'ятки педагогічної літератури.
18. Виникнення братських шкіл.
19. Києво-Могилянська та слов'яно-греко-латинська академії.
20. Педагогічна діяльність і погляди А.С. Макаренка.
21. Педагогічна система В.О. Сухомлинського.

22. Функції і компоненти навчального процесу.
23. Система освіти в Україні.
24. Поняття про виховання як компонент педагогічного процесу. Етапи виховання.
25. Мета виховання. Складові частини всебічного розвитку.
26. Структура теорії демократичного виховання.
27. Принципи і закономірності виховання.
28. Поняття про методи, прийоми і засоби виховання. Класифікація методів виховання.
29. Методи впливу на підсвідомість вихованців.
30. Методи виховання через вплив на свідомість вихованця.
31. Методи виховання через організацію поведінки вихованця.
32. Методи стимулювання поведінки вихованців.
33. Організаційні форми виховної роботи.
34. Зміст, форми і методи фізичного виховання.
35. Розумове виховання школярів: мета, завдання, зміст, форми і методи.
36. Поняття про мораль. Завдання і зміст морального виховання.
37. Завдання і зміст трудового виховання учнів. Профорієнтація
38. Система естетичного виховання в школі.
39. Сім'я як соціально-педагогічне середовище.
40. Форми й методи роботи вчителя з батьками учнів.
41. Взаємодія з батьками.
42. Поняття про дидактику, її функції і завдання.
43. Основні категорії дидактики: зміст освіти, принципи, методи, форми організації навчання.
44. Сутність, етапи і структура навчання.
45. Поняття про принципи навчання. Характеристика принципів навчання.
46. Поняття про зміст освіти. Аналіз державних документів, що визначають зміст освіти.
47. Поняття про метод і прийом навчання. Класифікація методів навчання.
48. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
49. Методи стимулювання навчальної діяльності учнів.
50. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.
51. Засоби навчання. Використання комп'ютерів у навчанні.
52. Поняття про форми організації навчання, їх класифікація.
53. Історія розвитку загальних форм організації навчання.
54. Урок, його типи і структура.
55. Позаурочні і позашкільні форми організації навчання.
56. Поняття про контроль навчання, його функції.
57. Види контролю навчання.
58. Методи контролю навчання.
59. Оцінювання навчальних досягнень учнів.
60. Вимоги до оцінювання знань учнів.

11 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Педагогіка» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Педагогіка». URL: <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=1226>
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з дисципліни «Педагогіка». URL: <https://surli.li/pjklfm>
3. Методичні вказівки до контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Педагогіка». URL: <https://surli.cc/ibxqby>

12 Рекомендована література

Основна:

1. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
3. Зайченко І. В. Педагогіка. Підручник. Київ : Ліра-К, 2019. 608 с.
4. Левківський М. В., Пащенко Д. І. Історія педагогіки. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 380 с.
5. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навчальний посібник Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 228 с.
6. Кулєшова О. В., Міхеєва Л. В. Педагогіка. Практикум (Основи педагогіки) : навчальний посібник. Хмельницький : ХНУ, 2019. 144 с.

Додаткова:

7. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посібник для студентів ВНЗ. 4-те вид., стереотип. Київ : Академвидав, 2012. 615 с.
8. Зайченко І. В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки : навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 624 с.
9. Зайченко І. В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга ІІ. Школа освіта і педагогічна думка в Україні : навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 1032 с.
10. Любар О. О., Стельмахович М. І., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. Київ : Знання, 2003. 450 с.
11. Коханко О. М. Історія вітчизняної педагогіки : курс лекцій. Хмельницький, 2005. 372 с.
12. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка : завдання і ситуації : практикум. Київ : Знання-Прес, 2003. 429 с.
13. Левківський М. В. Історія педагогіки : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 359 с.
14. Максимюк С. П. Педагогіка : Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2009. 70 с.
15. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. Київ : Вікар, 2003. 335 с.
16. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 5-е, перероб., доп. Київ, 2009. 656 с.
17. Галузяк В. М., Сметанський М. І., Шахов В. І. Педагогіка : Навчальний посібник. Вінниця : «Книга-Вега», 2003. 416 с.
18. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки : навч. посібник [Електронний ресурс]. 2-ге вид., випр., доп. Київ : Академвидав, 2006. 520с.
19. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 232 с.
20. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти. Київ : Академія, 2000. 544 с.
21. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. Київ : Вища школа, 2002. 215 с.
22. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. пед. спец. вищ. навч. закладів. Київ : Либідь, 2003. 560 с.

13 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL: <https://library.khmnu.edu.ua/#>.

14 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.